

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENĘ ŚRÓDROCZNA I KOŃCOWOROCZNA Z PRZYRODY W KLASIE IV

1. Na ocenę celującą uczeń spełnia wymagania edukacyjne na ocenę bardzo dobrą oraz:

- proponuje, wraz z uzasadnieniem, ciekawe formy wypoczynku dla swojej rodziny, możliwe do zrealizowania w dniu wolnym od pracy
- wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego elementu przyrody może wpłynąć na pozostałe wybrane elementy
- samodzielnie wykonuje prosty preparat mikroskopowy
- podaje historyczne i współczesne przykłady praktycznego wykorzystania umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych
- dostosowuje sposób orientowania mapy do otaczającego terenu
- przygotowuje informację na temat roślin leczniczych uprawianych w domu lub w ogrodzie
- przygotowuje ciekawostki i dodatkowe informacje na temat zwierząt (np. najszybsze zwierzęta)
- wyjaśnia, popierając przykładami, zjawiska sublimacji i resublimacji
- omawia obieg wody w przyrodzie
- wyjaśnia różnice między opadami a osadami atmosferycznymi
- wymienia fenologiczne pory roku, czyli te, które wyróżnia się na podstawie fazy rozwoju roślinności
- uzasadnia potrzebę klasyfikacji organizmów
- przygotowuje informacje na temat pasożytnictwa w świecie roślin, bakterii, grzybów, protistów
- podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt
- wymienia czynniki, które mogą szkodliwie wpłynąć na funkcjonowanie wątroby lub trzustki
- przygotowuje informacje na temat grup krwi lub chorób krwi
- charakteryzuje rolę poszczególnych składników krwi
- porównuje wielkość płuca lewego i prawego – wyjaśnia przyczynę różnicy
- uzasadnia konieczność regularnego odżywiania się dla prawidłowego funkcjonowania organizmu
- podaje przykłady czynników, które mogą zakłócić rozwój płodu
- wyjaśnia istotę działania szczepionek
- przygotowuje informacje na temat pasożytów wewnętrznych, innych niż omówione na lekcji
- wyszukuje i prezentuje informacje typu „naj” (najdłuższa rzeka, największe jezioro, największa głębokość oceaniczna)
- przygotowuje ciekawostki na temat organizmów żyjących w morzach
- przygotowuje kolekcję skał z najbliższej okolicy wraz z ich opisem
- przygotowuje informacje o życiu wybranych organizmów leśnych
- wyjaśnia, czym jest walka biologiczna

2. Na ocenę bardzo dobrą, uczeń spełnia wymagania edukacyjne na ocenę dobrą oraz:

- charakteryzuje czynniki wpływające na tworzenie dobrej atmosfery w szkole i w domu
- klasyfikuje wskazane elementy na ożywione i nieożywione składniki przyrody oraz wytwory działalności człowieka
- określa przeznaczenie poszczególnych części mikroskopu
- podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych
- omawia sposoby wyznaczania kierunku północnego na podstawie obserwacji obiektów przyrodniczych
- odszukuje na mapie wskazane obiekty
- orientuje mapę za pomocą obiektów w terenie
- wymienia kilka powodów, dla których uprawiamy rośliny i określa warunki niezbędne do prowadzenia uprawy roślin
- porównuje budowę zewnętrzną drzew, krzewów i roślin zielnych
- analizuje wpływ zmian temperatury powietrza na życie organizmów żywych
- rozpoznaje rodzaje chmur
- wyjaśnia, jak powstaje wiatr; na podstawie obserwacji określa kierunek wiatru
- omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia i w ciągu roku
- porównuje rozmnażanie płciowe i bezpłciowe
- porównuje sposoby odżywiania się roślin, zwierząt i grzybów
- omawia sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny
- wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo

- uzasadnia, że rośliny nie mogłyby istnieć bez obecności zwierząt
- omawia rolę witamin; wymienia wybrane objawy niedoboru jednej z poznanych witamin
- omawia skutki niedoboru i nadmiernego spożycia poszczególnych składników pokarmowych
- na podstawie analizy piramidy pokarmowej układa dzienny jadłospis dla ucznia 4 klasy
- wyjaśnia rolę enzymów trawiennych
- wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne i chemiczne przekształcanie pokarmu
- wyjaśnia, jak należy dbać o układ krwionośny
- omawia wymianę gazową zachodzącą w płucach
- wyjaśnia, na czym polega współdziałanie układów: pokarmowego, oddechowego i krwionośnego w procesie uzyskiwania energii przez organizm
- na modelu lub planszy wskazuje kości o różnych kształtach; omawia pracę mięśni szkieletowych
- uzasadnia, że układ nerwowy koordynuje pracę wszystkich narządów zmysłów
- wyjaśnia przyczyny różnic w budowie układu rozrodczego żeńskiego i męskiego
- omawia rozwój zygoty od momentu zapłodnienia do chwili zagnieżdżenia się w macicy
- wyjaśnia, jaką rolę pełni łożysko
- omawia zmiany zachodzące w poszczególnych etapach rozwojowych
- porównuje funkcjonowanie organizmu w poszczególnych okresach życia
- opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych; omawia sposób postępowania w przypadku chorób zakaźnych
- dzieli pasożyty na zewnętrzne i wewnętrzne, podając przykłady
- omawia zmiany, jakie mogą pojawić się na skórze w okresie dojrzewania
- wyjaśnia, na czym polega higiena osobista
- demonstruje sposób zakładania opatrunków; demonstruje sposób unieruchamiania kończyn
- charakteryzuje rodzaje zagrożeń występujących poza domem
- wyjaśnia, czym jest uzależnienie
- charakteryzuje wody słodkie występujące na Ziemi
- wyjaśnia, dlaczego zbiornik wodny nie zamarza do dna
- wyjaśnia przyczyny różnic w zasoleniu w mórz i oceanów
- opisuje cechy przystosowujące organizmy do życia w strefie głębinowej mórz i oceanów
- omawia rolę wiatru w życiu roślin
- charakteryzuje poszczególne warstwy lasu
- podaje przykłady drzew rosnących w poszczególnych typach lasów
- uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt
- podaje przykłady innych upraw niż zboża, warzywa, drzewa i krzewy owocowe, wskazując sposoby ich wykorzystywania

3. Na ocenę dobrą, uczeń spełnia wymagania edukacyjne na ocenę dostateczną oraz:

- omawia zasady skutecznego uczenia się
- konstruuje własny plan dnia
- wymienia cechy ożywionych elementów przyrody
- omawia etapy doświadczenia
- dobiera przyrząd do obserwowanego obiektu
- podpisuje na schemacie poszczególne części mikroskopu, przeprowadza obserwację mikroskopową zgodnie z instrukcją
- wyjaśnia, co to jest widnokraż oraz omawia budowę kompasu
- omawia sposób wyznaczania kierunków geograficznych za pomocą gnomonu
- wyznacza kierunki geograficzne, stosując poznane wcześniej sposoby
- wyjaśnia, na czym polega orientowanie mapy; orientuje mapę za pomocą kompasu
- rozpoznaje wybrane rośliny doniczkowe
- podaje nazwy etapów rozwoju rośliny
- rozpoznaje drzewa i krzewy rosnące w najbliższym otoczeniu
- wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu
- wyjaśnia zasadę działania termometru
- rysuje schemat przedstawiający zmiany stanu skupienia wody
- omawia zmiany temperatury powietrza w ciągu roku
- omawia sposób powstawania chmur oraz rozróżnia rodzaje osadów atmosferycznych

- wyjaśnia, czym są górowanie Słońca i południe słoneczne
- omawia zmiany w pozornej wędrówce Słońca nad widnokretem w porach roku
- charakteryzuje czynności życiowe organizmów
- omawia cechy rozmnażania płciowego i bezpłciowego
- wyjaśnia pojęcia: organizm samożywny, organizm cudzożywny
- wymienia przedstawicieli pasożytów
- wyjaśnia nazwy ogniw łańcucha pokarmowego, wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa
- omawia rolę składników pokarmowych w organizmie
- opisuje drogę pokarmu w organizmie
- wymienia funkcje układu krwionośnego; wyjaśnia, czym jest tętno
- określa cel wymiany gazowej; omawia budowę płuc
- wyjaśnia, na czym polega oddychanie komórkowe
- rozróżnia rodzaje połączeń kości
- wskazuje na planszy elementy budowy oka oraz ucha; wymienia zadania mózgu
- wskazuje różnice w budowie ciała kobiety i mężczyzny; omawia rolę poszczególnych narządów układu rozrodczego, na planszy wskazuje miejsce zapłodnienia
- omawia zmiany zachodzące w dwóch dowolnie wybranych etapach rozwojowych człowieka
- wymienia objawy towarzyszące gorączce
- wyjaśnia pojęcie „pasożyty wewnętrzne” i „pasożyty zewnętrzne” oraz podaje przykłady
- charakteryzuje objawy stłuczeń, złamań oraz oparzeń
- omawia zagrożenia ze strony owadów i roślin
- wymienia skutki przyjmowania narkotyków
- wyjaśnia pojęcia: wody słodkie, wody słone
- wymienia cechy budowy zwierząt wodnych ułatwiające pokonywanie oporu wody
- wyjaśnia, dlaczego większość organizmów wodnych może przetrwać zimę
- wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki
- omawia przystosowania organizmów żyjących w biegu górnym, środkowym i dolnym rzeki
- omawia warunki życia w jeziorze w zależności od pory roku
- wyjaśnia, dlaczego w strefie wód głębokich jeziora nie występują rośliny
- wyjaśnia, dlaczego glony są rozmieszczone piętrowo w morzach i oceanach
- opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych
- wyjaśnia, w jaki sposób powstaje próchnica
- omawia znaczenie lasu
- porównuje drzewa liściaste z iglastymi, rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste oraz rozpoznaje przynajmniej sześć gatunków drzew liściastych
- wymienia typy lasów rosnących w Polsce
- rozpoznaje pięć gatunków roślin występujących na łące
- wymienia sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami upraw polowych

3. Na ocenę dostateczną, uczeń spełnia wymagania edukacyjne na ocenę dopuszczającą oraz:

- wymienia elementy tworzące świat przyrody
- omawia sposób właściwego przygotowania miejsca do nauki oraz wymienia zasady skutecznego uczenia się
- omawia zasady zdrowego stylu życia
- wymienia 3 składniki przyrody nieożywionej niezbędne do życia
- przyporządkowuje przyrząd do obserwowanego obiektu
- omawia przeznaczenie mikroskopu
- podaje nazwy głównych kierunków geograficznych
- posługując się instrukcją, wyznacza kierunki geograficzne za pomocą gnomonu
- podaje nazwy pośrednich kierunków geograficznych oraz rysuje różę głównych i pośrednich kierunków geogr.
- określa przeznaczenie różnych rodzajów map
- omawia zasady pielęgnacji roślin oraz omawia zasady opieki nad zwierzętami
- omawia budowę termometru
- wyjaśnia pojęcia: parowanie i skraplanie wody
- obserwuje i nazywa zjawiska atmosferyczne występujące w Polsce
- zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną
- podaje nazwy osadów atmosferycznych

- podaje nazwę jednostki, w której wyraża się prędkość wiatru oraz ciśnienie atmosferyczne
- omawia pozorną wędrówkę Słońca nad widnokregiem wskazuje zależności między wysokością Słońca, a długością cienia
- wyjaśnia pojęcia: równonoc jesienna, równonoc wiosenna, przesilenie letnie, przesilenie zimowe
- omawia cechy pogody w poszczególnych porach roku
- wymienia czynności życiowe organizmów
- omawia cechy roślin, zwierząt i grzybów
- dzieli organizmy na samożywne cudzożywne oraz podaje przykłady organizmów roślinożernych
- dzieli mięsożerców na drapieżniki i padlinożerców
- podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego
- wymienia składniki pokarmowe
- wymienia narządy budujące przewód pokarmowy, omawia rolę układu pokarmowego,
- omawia zasady higieny układu pokarmowego
- omawia rolę serca i naczyń krwionośnych
- wymienia narządy budujące drogi oddechowe oraz określa rolę układu oddechowego
- wymienia elementy budujące układ ruchu i wymienia 3 funkcje szkieletu
- omawia rolę poszczególnych narządów zmysłów
- omawia rolę skóry jako narządu zmysłu
- wymienia narządy tworzące żeński i męski układ rozrodczy, wyjaśnia pojęcie „ciąża”
- wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzewania u dziewcząt i chłopców
- wymienia przyczyny chorób zakaźnych oraz wyjaśnia, co to jest gorączka
- rozpoznaje wszy i kleszcze
- wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry
- omawia zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku skaleczeń oraz oparzeń
- omawia sposób postępowania w przypadku pożaru
- podaje przykłady substancji, które mogą uzależniać
- charakteryzuje warunki życia w wodzie, wyjaśnia pojęcia: rzeka główna, dopływ, dorzecze
- podaje nazwy przedstawicieli glonów jednokomórkowych, kolonijnych i wielokomórkowych
- z podanych organizmów układu łańcuch pokarmowy w jeziorze
- podaje przykłady poszczególnych rodzajów skał
- omawia etapy powstawania gleby
- omawia rolę korzeni roślin lądowych
- podaje nazwy warstw lasu
- porównuje wygląd igieł sosny i świerka
- wymienia cechy łąki oraz wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej
- omawia sposoby wykorzystywania roślin zbożowych.

4. Na ocenę dopuszczającą z przyrody, uczeń:

- omawia podstawowe zasady pracy i bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni przyrodniczej
- podaje przykłady form wypoczynku aktywnego i biernego
- wymienia 3–4 elementy przyrody nieożywionej i ożywionej
- podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie
- podaje nazwy wskazanych przez nauczyciela głównych kierunków geograficznych
- wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu oraz rysuje różę głównych kierunków geograficznych
- wymienia rodzaje map
- wskazuje kierunki geograficzne na mapie
- wymienia zasady pielęgnacji roślin
- podaje przykłady zwierząt hodowanych przez człowieka
- wymienia stany skupienia wody w przyrodzie
- odczytuje wskazania termometru
- podaje warunki krzepnięcia wody
- wymienia składniki pogody oraz rozpoznaje rodzaje opadów
- odczytuje symbole umieszczone na mapie pogody
- wyjaśnia pojęcia: wschód Słońca, zachód Słońca
- wymienia daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku
- podaje po 3 przykłady zmian zachodzących w przyrodzie w poszczególnych porach roku

- wyjaśnia pojęcia: organizm jednokomórkowy i wielokomórkowy oraz odróżnia te organizmy
- podaje przykłady organizmów cudzożywnych
- wymienia przedstawicieli mięsożerców żyjących w Polsce
- układa łańcuch pokarmowy z podanych organizmów
- omawia znaczenie wody dla organizmu
- uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem
- mierzy puls i liczy ilość uderzeń serca na minutę
- na modelu pokazuje położenie narządów budujących układ oddechowy i krwionośny
- wymienia narządy zmysłów oraz omawia rolę oka, ucha, nosa i języka
- przyporządkowuje podane cechy budowy zewnętrznej do sylwetki kobiety lub mężczyzny
- rozpoznaje komórki rozrodcze: męską i żeńską
- podaje przykłady zmian w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzewania u własnej płci
- wymienia drogi wnikania do organizmu człowieka drobnoustrojów chorobotwórczych
- wymienia po dwa pasożyty wewnętrzne i zewnętrzne człowieka
- wymienia numery telefonów alarmowych
- wymienia przyczyny wypadków drogowych
- podaje przynajmniej dwa przykłady negatywnego wpływu dymu tytoniowego i alkoholu na organizm człowieka
- wskazuje na mapie lądy oraz morza i oceany
- podaje przykłady wód słonych i słodkich
- podaje 2–3 przykłady zwierząt oddychających tlenem rozpuszczonym w wodzie
- wskazuje na mapie rzekę główną i jej dopływy
- rozpoznaje amebę i pantofelka
- uzupełnia brakujące nazwy organizmów tworzących łańcuch pokarmowy w jeziorze
- wymienia 2–3 nazwy gleb oraz wymienia organizmy żyjące w glebie
- na planszy dydaktycznej lub ilustracji wskazuje warstwy lasu
- podaje po dwa przykłady drzew iglastych i liściastych oraz rozpoznaje dwa drzewa iglaste i dwa liściaste
- opisuje wygląd łąki
- podaje nazwy zbóż uprawianych na polach
- podaje przykłady warzyw uprawianych na polach oraz wymienia nazwy drzew uprawianych w sadach

Uczeń, który nie spełnił wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą, nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki oraz przyswajania nowych treści w klasie wyższej otrzymuje ocenę niedostateczną.

Ustalenie oceny wyższej niż przewidywana:

Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo wnioskować o ustalenie wyższej niż przewidywana rocznej oceny z przedmiotu w terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od otrzymania informacji o przewidywanej dla niego rocznej ocenie klasyfikacyjnej.

Nauczyciel uczący wyznacza zakres materiału i sposób jego zaliczenia- stopień trudności zadań odpowiada wymaganiom edukacyjnym na ocenę, o którą ubiega się uczeń. Warunkiem poprawy oceny ucznia jest zaliczenie przez niego wyznaczonej partii materiału na minimum 90% punktów możliwych do uzyskania.